

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 42996**Nom:** Ètica, retòrica i política**Cicle:** Màster Universitari Oficial**Crèdits ECTS:** 5**Curs acadèmic:** 2025-26**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
2136 - Màster Universitari en Ètica i Democràcia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2136 - Màster Universitari en Ètica i Democràcia	Temes actuals d'ètica i filosofia política	OPTATIVA

COORDINACIÓ

SIURANA APARISI JUAN CARLOS

RESUM**Descripció**

La connexió entre ètica, retòrica i política és nuclear en el context d'un màster en ètica i democràcia. Enfront de la possibilitat de l'ús del llenguatge com a seducció o com a instrument de manipulació, l'ètica aspira a arribar a una noció de justícia que siga realment acceptable per tots els éssers humans. Una idea de justícia que pugua després aplicar-se a totes les professions, a les organitzacions i a la ciutadania en general. Una idea de justícia universal i intercultural, capaç de captar i integrar la dimensió sentient de l'ésser humà, i que siga la base de la política, i d'una veritable democràcia.

Després d'explicar nocions bàsiques de la retòrica en Plató o Aristòtil, es prendrà com a fil conductor la proposta d'una brúixola per a la vida moral partint de l'ètica del discurs de Karl-Otto Apel, complementada per la dimensió cordial. S'explicaran propostes actuals de retòrica. A continuació es mostrarà la connexió entre les teories ètiques, les ètiques aplicades i la retòrica, per a pensar el tipus de discurs o actuació que possibilita l'aplicació de la justícia cordial a la societat del nostre temps.

En este marc s'abordaran tres fenòmens rellevants de la retòrica actual els aspectes ètics de la qual és necessari conèixer i saber integrar en el discurs, per a avançar cap a una societat més justa: la retòrica de

l'humor, la retòrica de l'autoajuda i la retòrica de la influència digital. S'explicarà la proposta de l'ètica de l'humor, com a nova teoria ètica i les seues aplicacions. Es mostrarà la idea de felicitat en els llibres best sellers d'autoajuda, per a reflexionar sobre els seus continguts i sobre la seua retòrica. Finalment s'abordarà el fenomen actual de les persones anomenades *¿influencers¿* en les xarxes socials.

Objetius

1. Conèixer la interrelació entre ètica, retòrica i política, partint del pensament de Plató i Aristòtil, i propostes actuals sobre com organitzar els discursos de manera efectiva.
2. Conèixer la idea de subjecte en l'ètica del discurs de Karl-Otto Apel, i les aportacions de la justícia cordial.
- 3.- Conèixer els àmbits i desafiaments de les ètiques aplicades.
4. Adquirir una visió general de les teories ètiques proposades al llarg de la història.
5. Estudiar en què consistix l'ètica i la retòrica de l'humor.
6. Analitzar els continguts i retòrica dels llibres best sellers d'autoajuda.
7. Estudiar el fenomen de les persones que tenen més impacte en les xarxes socials, analitzar la seua retòrica, i en què consistix l'ètica per a influencers i per a seguidors.
8. Treballar amb documentació sobre esta temàtica i utilitzar estos recursos per a complementar i, si és el cas, orientar, una investigació més àmplia en el màster de *¿ètica i democràcia¿*.
- 9.- Elaborar un article per a una revista acadèmica abordant un problema d'ètica aplicada i/o democràcia que tinga en compte la matèria de l'assignatura.
10. Col·laborar en l'organització d'una Jornada Acadèmica, participant en la mateixa amb un discurs basat en l'article redactat per a l'assignatura.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

Conèixer el pensament dels clàssics i les tendències actuals en l'àmbit de la filosofia moral i política.

Conèixer i aplicar els drets fonamentals i d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones, els principis d'igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat i els valors propis d'una cultura de la pau i de valors democràtics.

Conèixer i saber utilitzar els models de racionalitat pràctica i l'argumentació moral i política.

Conèixer les distintes teories de la ciutadania i la democràcia, així com les qüestions estretament lligades a aquestes, com ara interculturalitat, desenvolupament humà, justícia global i ètica cívica.

Participar en debats i discussions, dirigir-los i ser capaços de resumir-los i extraure d'ells les conclusions més rellevants.

Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Projectar sobre problemes concrets els seus coneixements i saber resumir i extractar els arguments i les conclusions més rellevants per a la seva resolució.

Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autòdrida o autònoma.

Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Utilitzar els valors i els judicis morals enfront de la diferent praxi humana i ser capaços de raonar críticament.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

La relació entre ètica, retòrica i política. Una visió introductòria als diversos temes que s'abordaran en

0. Introducció a la relació entre ètica, retòrica i política

l'assignatura. Explicació de nocions bàsiques sobre retòrica partint d'autors clàssics com Plató i Aristòtil.

1. Construint una brúixola per a la vida moral des de l'ètica del discurs de Karl-Otto Apel:

La transformació històric-hermenèutica de la filosofia transcendental kantiana. La transformació semiòtic-pragmàtica de la filosofia transcendental kantiana. Pragmàtica transcendental i aplicació històrica. El debat de l'ètica del discurs amb alguns corrents ètics contemporanis. El debat entre Karl-Otto Apel i Jürgen Habermas sobre l'ètica del discurs. La justícia cordial. Propostes actuals de discursos efectius.

2. Les teories clàssiques d'ètica i filosofia política

El diàleg dels orígens (Sofistes, Sòcrates, Plató). Ser feliç a la ciutat (Aristòtil). Felicitat com a vida serena (Epicur, Sèneca). Les dos ciutats (Agustín de Hipona, Tomàs d'Aquino). La pau del contracte (Thomas Hobbes, John Locke, Jean Jacques Rousseau). Raó esclava de les passions (David Hume). Autonomia i llei universal (Immanuel Kant). El tribunal de la història (Georg Wilhelm Friedrich Hegel). El major plaer del major número (John Stuart Mill). Lluita de classes (Karl Marx). Crear valors (Friedrich Nietzsche).

3. Aportacions de les ètiques aplicades per a orientar l'acció en àmbits específics

Ètica de la política. Ètica de l'economia. Ètica de la judicatura. Ètica del medi ambient. Ètica de l'empresa. Bioètica i Ètica de les professions sanitàries. Ètica del periodisme. Ètica de l'enginyeria. Ètica de la informàtica i les telecomunicacions. Ètica de l'arquitectura. Ètica de l'art. Ètica de la investigació. Ètica de l'educació. Desafiaments per a l'ètica: La pobresa, la fam i l'accés a medicaments bàsics. Els conflictes multiculturals. La drogoaddicció. La violència de parella. El terrorisme i la guerra. La transformació genètica.

4. Ètica, retòrica i política de l'humor

L'humor com a capacitat humana i les seues bases evolutives. Definint l'humor en perspectiva ètica. La situació actual dels estudis sobre l'humor i l'espai per a la reflexió ètica. Teories clàssiques sobre l'humor i les seues implicacions ètiques. El riure com a crítica als comportaments mecànics. L'humor com a estalvi d'energia dels sentiments i com a grandesa d'ànim. L'humor com a sentiment en cas contrari i com a sentiment que orienta la vida. El mètode clínic-ètic: el mal humor reflecteix malalties per falta d'ètica. Les virtuts de la superioritat i de la incongruència. L'humor expressa llibertat, és universal i conté racionalitat. La racionalitat discursiva i la lingüística de l'humor. La racionalitat biològica i la neuroètica de l'humor. Ètica de l'humor i sanitat. Ètica de l'humor i empresa. Ètica de l'humor i educació. Els polítics usen l'humor, els sociòlegs l'analitzen, els advocats el patixen. Psicologia positiva, risoteràpia i gelotofobia. Mesurar l'ètica, mesurant l'humor. Ètica de l'humor en la vida quotidiana, la família i la parella. Humor i interculturalitat.

5. Ètica, retòrica i política de l'autoajuda

Anàlisi ètica de la retòrica de l'autoajuda mostrant la seua relació amb la política. Anàlisi dels següents discursos d'autoajuda: Pensa en positiu. Vulgues-te, viu el present i ordena la teua vida. Seduïx i comprén a la teua parella. Gaudix de l'embaràs i educa bé als teus fills. Descobrix qui eres i com actuar amb els altres. Aconsegueix l'èxit professional i gestiona bé la teua organització. Porta una vida sana. Connecta amb el teu costat espiritual. Deixa't ajudar per la filosofia. Escolta les crítiques.

6. Ètica, retòrica i política del fenomen influencer

Anàlisi ètica de la retòrica del fenomen influencer mostrant la seua relació amb la política. Anàlisi dels següents tipus de influencers: esport, cinema i música, videojocs i entretenimento, moda i bellesa, viatges i fotografia, menjar i fitnes, llar i criança de fills, ciència i tecnologia, ciències de la salut, ciències socials, humanitats, periodisme. Reflexió sobre els influencers que són xiquet, animals o robots, i sobre els influencers amb grans fortunes o poder. Ètica per a influencers. Ètica per a seguidors.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Tutories	3,40
Teoria	43,40
Seminari	3,40
Total hores	50,20

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	5,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	15,00
Estudi i treball autònom	40,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	15,00
Total hores	75,00

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia d'ensenyament-aprenentatge habitual serà la de seminari de treball, per la qual cosa és imprescindible que hi hagi un estudi previ i autònom per part de l'alumnat i una discussió i participació en les sessions de seminari que són obligatòries.

D'altra banda, s'informarà dels congressos i seminaris i altres activitats en què els alumnes poden participar, obtenint amb això crèdits del Programa.

AVALUACIÓ

L'avaluació té un caràcter continu, flexible i personalitzat, de manera que cada alumne establirà un pla de treball singularitzat segons l'àrea del qual provingui, els interessos que manifesti en la investigació i les seves inquietuds professionals. Els criteris d'avaluació més comuns s'estableixen entorn de tres àrees:

- a. - Assistència i participació significativa en classes i seminaris (20%);
- b. - Capacitat d'anàlisi crítica i claredat en les exposicions (30%);
- c. - Presentació de treballs finals de les respectives matèries, seguint els criteris científics internacionals (50%).

La realització fraudulenta de proves d'avaluació i el plagi en treballs d'avaluació seran considerats conforme al Reglament d'avaluació i qualificació de la UV (ACGUV 108/2017) i al Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentes (ACGUV 123/2020).

L'ús de tecnologies (inclosa IA), que no siga prèvia i expressament autoritzat pel professorat, per a confeccionar materials d'avaluació, permetrà que aquest no siguen considerats com d'autoria pròpia i seran tractats segons la reglamentació vigent i el Codi de Convivència i Bones Pràctiques de la UV (ACGUV 300/2023, DOGV, núm. 9747/18. 12.2023).

BIBLIOGRAFIA

- Son libros básicos sobre la retórica los siguientes: - Anderson, Chris, Charlas TED. La guía oficial TED para hablar en público, Deusto, Barcelona, 2016. - Aristóteles, Retórica, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, Madrid, 2003. - Camps, Victoria, Ética, retórica, política, Alianza, Madrid 1995. - Cicerón, El orador, Alianza, Madrid, 2013. - Foucault, Michel, El orden del discurso, Tusquets, Barcelona, 2005. - Platón, Gorgias, en Diálogos II, Gredos, Madrid, 1983. Las sesiones 2, 4, 5 y 6 se basan respectivamente en cuatro libros del profesor, que son los siguientes: - Siurana, Juan Carlos, Una brújula para la vida moral. La idea de sujeto en la ética del discurso de Karl-Otto Apel, Comares, Granada, 2003. - Siurana, Juan Carlos, Ética del humor. Fundamentos y aplicaciones de una nueva teoría ética, Plaza y Valdés, Madrid, 2015. - Siurana, Juan Carlos, Felicidad a golpe de autoayuda. Tu vida en manos de un best seller, Plaza y Valdés, Madrid, 2018. - Siurana, Juan Carlos, Ética para influencers, Plaza y Valdés, Madrid, 2021.